

ובחרת בחיים

גליון שבועי במשנת מרן
האור החיים הק' זיע"א

בס"ד, גליון קפ"ג, פרשת ויצא תשפ"ג

שלחן שבת עם האור החיים

כוונת לבן באמרו 'טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר'

אפשר לבוא בטענות על אדם המבטיח מתנה ונותן מתנה אחרת, ובשכר העבודה הוא מעדיף אותו על פני אדם אחר, אך רק אם יעבוד שבע שנים נוספות.

ביאור הדין ודברים ביניהם

ולפירוש זה מתיישבים היטב דבריו של לבן כתשובה לדברי יעקב שקצץ ואמר שרוצה עבור שבע השנים את רחל בתך הקטנה, ועל זה השיב לבן שאינו מוכן להסכם זה, אלא את רחל הוא נותן לו במתנה, כדי שלא יוכל לתבענו לאחר מכן כשיחליף ויתן לו את לאה, ואת שבע שנות העבודה מקבל לבן עבור עצם זה שבבוא היום כשירצה לתת מתנה יעדיף לתתה ליעקב יותר מלאיש אחר.

ומה שהסיף לבן ואמר 'שבה עמדי' יש לפרש בשני דרכים:

שבה עמדי - בעבודה

א. שכוונתו על שבע שני העבודה, שלא ירחיק לנדוד עם צאנו ואז לא יוכל להשגיח עליו, אלא במשך כל שנות עבודתו ישב אצלו תחת עיניו הפקוחות של לבן שיוכל להשגיח על עבודתו.

שבה עמדי - לעולם

ב. שכוונתו להתנות עמו שכל ימי נישואיו לעולם ישב אצלו, ולא יוכל ליקח את אשתו ולילך לבית אביו, וזו היתה כוונת לבן לומר ליעקב לאחר שברח יעקב עם נשיו וילדיו, שבשעה שסיכמו על תנאי הנישואין התנה עמו שלעולם ישב אצלו, ועל כן אין לו זכות ללכת, אלא שהקב"ה הזהירו ואמר לו 'השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע', ולכך לא הזכיר לו לבן טענה זו.

יעקב פירש בדרך אחוה

והסיבה שיעקב לא חשש לתנאי זה, לפי שפירש את כל דברי לבן בתשובתו אליו בדרך חיבה ואחוה, וסבר שבמה שאומר לו 'טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר' הרי הוא מקבל דברי יעקב שיעבוד שבע שנים בתמורת רחל, וכוונת לבן לומר בזה שהוא שמח מאד בבחירה של יעקב, ולא יתכן לו למצוא חתן טוב יותר, וסבר שלזה הוסיף לבן ואמר 'שבה עמדי', כי אנשים אחרים אנחנו.

אך באמת לבן לרוב רמאותו נתכוין לדברים אחרים לגמרי וכפי שנתבאר לעיל, שעיקר כוונתו היתה לתת לו את לאה, ולכך אמר שרחל אינה בתמורה לעבודה אלא במתנה, והעבודה היא תמורת זה שנותן לו ולא לאחר, וגם במה שאמר 'שבה עמדי' לא נתכוין דרך חיבה, אלא הזהירו שישב עמו.

וַיֹּאֲהֵב יַעֲקֹב אֶת רַחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדָה שְׁבַע שָׁנִים פְּרָחַל בְּתָרָה הַקְּטָנָה. וַיֹּאמֶר לְבֶן טוֹב תְּתִי אֹתָהּ לְךָ מִתְּתִי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר שְׂבָה עִמָּדִי (כט, יח-יט).

בדברים אלו עונה יעקב ללבן על מה ששאל אותו מה רוצה בשכרו, ואומר לו שרוצה את רחל בתו בתמורה לעבודתו. ומשיב לו לבן 'טוב תיתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר שבה עמדי'.

רמאות לבן ליתן את לאה

יש לומר, שכוונת לבן בדברים אלו היתה להערים ולרמות את יעקב, וכבר עתה נתכוין ליתן ליעקב את לאה ולא את רחל כפי שביקש. ולכך פתח ואמר 'טוב תתי אתה לך', בלשון מתנה, לומר לו שאין זה מקח אלא מתנה בלבד, שאילו היה זה מקח היה יכול יעקב לבא אליו בטענה שהתשלום של העבודה היה בעבור רחל ולא בעבור לאה, וכפי שאכן טען ואמר לו 'הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני', אבל כיון שאין זה מקח אלא מתנה, לא יוכל יעקב לבא אליו בשום טענה, לפי שהמקבל מתנה אין לו טענות על הנותן מאחר ולא נתן על זה תמורה.

עבודה תמורת העדפתו על אחר

אך כיון שלא היה זה אלא מתנה, נמצא שיוכל יעקב לבא ולתובעו שישלם לו שכר על שבע השנים שעבד אצלו, שהרי לא קיבל על זה תמורה, לזה אמר לבן 'טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר', כלומר, שהתמורה שנותן לו עבור מה שעובד אצלו שבע שנים היא שבבוא היום הוא יתן לו עדיפות לגבי רחל יותר מלאיש אחר. ולפי זה מובן מה שאמר 'טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר', אף שיעקב עבד אצלו ואיש אחר כלל לא עבד אצלו, כיון שגם ליעקב לא נתנה בעד העבודה, אלא שאומר לו שבעבור העבודה אבחר לתת אותה לך במתנה, ולא אתנה לאיש אחר במתנה.

נמצא, שרמאותו של לבן היתה בכך שקבע שעבודת שבע השנים לא תהיה תמורת רחל בדוקא, אלא את רחל הוא נותן לו במתנה, והתמורה לעבודת שבע השנים היא רק מה שבבוא היום כשיתנה מתנה יעדיף אותו על אדם אחר, ולכך לא יוכל יעקב להתרעם על שנתן לו את לאה, כיון שלא הבטיח לו את רחל בעד עבודתו אלא כמתנה בלבד, ואי

גם אתם זכיתם לישועה בזכות רבנו האור החיים הקדוש?

כתבו לנו לפקס: 077-4702681

או למייל המערכת p0774702681@gmail.com

בזכות לימוד אור החיים הק' יצאתי מחובות של מעל 200,000 ₪

תפס אותי ולא ויתר לי, ומיד בצאת השבת נסענו לצינונו של האור החיים הקדוש, ושם הוא אמר דבר תורה מהאור החיים, ושמי שגורם ששפתותיו של הצדיק יהיו דובבות בקבר ע"י שלומד את תורתו, הצדיק משיב לו טובה. רכנתי על הצינון, ואמרת לי לצדיק: אני מקבל על עצמי ללמוד כל יום שישי אור החיים הק' עם החבר הת"ח הנ"ל, ואני משוכנע שתפעל עבורי אצל הקדוש ברוך הוא.

למחרת, יום ראשון, אני מקבל טלפון מאחי. תכננתי כבר לומר לו שלא נורא ויהיה בסדר. אני עונה, והוא צועק לי: "אתה לא תאמין, אני פה בבנק בעניין אחר, ניגשתי לאחד הפקידים של המשכנתאות ושאלתי איפה הפקיד שדרכו הגשתי את הבקשה, והוא אומר לי: 'בחופש'. חבל, אני אומר. 'למה?' הוא שואל. וסיפרתי לו על בקשת משכנתא שלא אושרה וכו'. אני בא ללכת, והוא אומר לי: 'רגע, תן לי מספר זהות'. אני נותן לו, והוא בפשטות אומר לי: 'לא חזרו אליך עם שום תשובה כי רק היום אישרו לך את הבקשה'... אתה מבין מה גדול כוחו של אותו צדיק??? רק התחייבת ללמוד את תורתו, קיבלת איתות לטובה".

המדהים הוא, שכל תהליך המשכנתא פשוט התקדם לפי קצב הלימוד שלי. ביום שישי של פרשת מקץ, החברותא שלי היה בחו"ל והוא חשב שלא אלך ללמוד, אך אני ידעתי שאין לי יכולת לוותר, והלכתי. ביום ראשון אחי מתקשר ואומר לי: "תן לי מספר חשבון, אני עושה לך העברה של חצי מהסכום, ועוד שבועיים היתרה".

אבל הדבר היותר חשוב, זו המתנה שקיבלתי. לימוד 'אור החיים הקדוש'. אה, ועוד משהו. אותו קבלן שילם בסוף (אמנם אחרי שנה) עד השקל האחרון. משתלם ללמוד 'אור החיים', תאמינו לי...

(התפרסם בגליון מקבץ סיפורי ניסים)

אני עובד כעצמאי בתחום המשלוחים, עבודה לא קלה בכלל. ואין כאן המקום להאריך... לפני כשנה לקחתי לידי כמה קווי חלוקה תחת קבלן משלוחים שזכה במכרז של חברת תרופות גדולה ומבוססת. תנאי החוזה היו באמת טובים. שכרתי כמה משאיות קירור לצורך כך וקלטתי כמה נהגים, ובסייעתא דשמיא 'יצאתי לדרך'.

אך הכל תלוי במזל, ואם חשבתי שהכל ילך כשורה לאחר החודש הראשון שנכנס כסף טוב, אז טעית. כבר בחודש השני החלו בעיות. וזה החל בצורה של עיכוב בתשלום מצד אותו קבלן, שמצדו הבטיח שתוך כמה ימים הוא מעביר את הסכום (70,000 ש"ח בערך). אני מבחינתי רציתי להפסיק מיידית אך הוא ממש לחץ עלי והמשכנו. נכנסתי לחודש השלישי כשבינתיים אני משלם דלק, משכורות לעובדים, תשלום חודשי למע"מ ולמס הכנסה. אחרי שלושה חודשים וחצי, אני מוצא את עצמי עם חוסר של 170,000 ש"ח ומכאן הדרך למדרון די קלה. הלוואה מפה, הלוואה משם, ומהר מאוד אני כבר בחובות של 200,000 ש"ח.

באותה תקופה, אחי ניסה לקחת עבורי הלוואת משכנתא של 120,000 ש"ח שיעזרו לי בחובות הממש דחופים. ומשום מה גם זה נתקע ולא התקדם. ואני מצידי ירדתי מזה.

דווקא כשהגעתי לייאוש, פגש אותי אחד מידידי ת"ח חשוב, והתפתחה בינינו שיחה. בסופה של שיחת חיזוק באמונה ובדבר החשיבות של לימוד תורה, הוא אומר לי: "אם אתה באמת רוצה ישועה, תתחיל ללמוד אור החיים הקדוש". עזוב, אמרתי, אני לא בנוי לזה...

לאחר כחודש, יצא לי לעשות שבת בירושלים ביחד עם אחי ועם אותו ידיד. ושוב, הוא

בְּאוֹר הַהֵלֶכֶה

נידון הלכתי מרתק במשנת רבינו האור החיים

איך היה מותר ליעקב אבינו ליהנות מהבהמות שנלקחו מעדרו של לבן

לנפשיה, שהרי לבן גנב ממנו הרבה יותר, וכמו שנאמר (שם) טו) וַיֹּאכַל גַּם אָכַל אֶת כֶּסֶפְנוֹ, וּפְרִשׁוֹ שֶׁעָבַד דָּמִי שָׁכַר פְּעוּלְתָךְ, וְאוֹלֵי זֶהוּ בִּיאוֹר הַפְּסוֹק וַיֹּאמֶר אֵלֵי הַמְּלֹאךְ... שֶׁאֵלֵי נָא עֵינֶיךָ וְרֵאָה כֹּל הָעֲתוּדִים... כִּי רֵאִיתִי אֶת כֹּל אֲשֶׁר לָבֵן עוֹשֶׂה לָךְ.

וכעין זה ביאר החת"ס (חולין דף ה ע"א) איך אליהו אכל את הבשר מבית אחאב ולא חשש משום גזל, שמכיון שהיה אחאב חייב בדין לזון את אליהו, כי מפניו הוא בורח, יעו"ש.

אכן יש להקשות על תירוץ זה, שהרי מבואר ברמ"א (ח"מ ס"ד ס"א) דלא אמרינן עביד אינש דינא לנפשיה, רק בחפץ המבורר לו שהוא שלו, כגון שגזלו או רוצה לגזלו או רוצה להזיקו, יכול להציל שלו. אבל אם כבר נתחייב לו מכח גזילה או ממקום אחר, לא, יעו"ש. ואם כן איך היה מותר ליעקב לתפוס את העתודים עבור גניבות אחרות.

אמנם יש ליישב עפ"י דברי האור החיים הקדוש (בראשית פרק ל) שכתב: נראה כי יעקב בתנאו לא רצה שיטול בחלקו עקודים. וטעמו הוא כי אם יקח גם העקודים יצטרך להסירו גם כן מצאן לבן, ומעתה אין סימן הלובן בכל הצאן ליחמנה הצאן אליו והרי הוא יגיע לריק, כי לא עלה על דעתו של יעקב לרמות לבן בשום אופן בעולם... והרמאי לבן נתחכם לדעת זו ונטל הכל עקוד נקוד וטלוא, עוד נתחכם והסיר כל אשר לבן בו תפחנה עצמותיו כי לא כן היה התנאי שאם כן מנין יצאו עקוד או נקוד או טלוא, ומעתה פקע שכרו של יעקב... יעו"ש.

מבואר בדבריו שלבן לקח את הטלאים שבאמת היו מגיעים ליעקב, ובזה לכו"ע עביד אינש דינא לנפשיה.

וַיְהִי בַּעַת יַחַם הַצֹּאן וְאִשָּׂא עֵינָיו וַאֲרָא בְּחֻלּוֹם וְהִנֵּה הָעֲתוּדִים הָעֵלִים עַל הַצֹּאן עֲקוּדִים נִקְדִים וּבְרָדִים (לא, י).

בפרשתנו יעקב אבינו אמר לרחל וללאה (בראשית לא י): ויהי בעת יחם הצאן, ואשא עיני וארא בחלום והנה העתודים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים. וכתב רש"י על פי המדרש (בראשית רבה עג י): אף על פי שהבדילם לבן כולם שלא יתעברו הצאן דוגמתן, היו המלאכים מביאין אותן מעדר המסור ביד בני לבן לעדר שביד יעקב.

ומקשים האחרונים, איך היה מותר ליעקב להשתמש בעתודים אלו, הרי הם נלקחו מעדרו של לבן?

ומצינו בזה כמה תירוצים, א). ביפה תואר על המדרש, דייק את לשון רש"י הנ"ל, שהצאן של יעקב לא התרבה מצאן לבן, אלא שחלום הראו ליעקב כיצד כל הצאן שלו ילדו עקדים נקדים וברודים, זה היה על ידי שהמלאכים הביאו זכרים מצאן לבן ומהם נתעברו הצאן של יעקב, ולדבריו יתכן שאה"נ אח"כ חזרו הזכרים למקומן, ויעקב לא השתמש כלל בצאן לבן.

ב) עוד יש שתרצו, דבשעה שהמלאך הוציא את העתודים מעדר לבן, הוא זוטו של ים. וכעין זה כתב היעב"ץ (סנהדרין דף קיג ע"א) לבאר איך אליהו הנביא אכל את הבשר שהביאו לו העורבים מבית אחאב, וביאר דהוי כזוטו של ים וכעין המבואר בב"מ (דף כד ע"ב), יעו"ש.

האם היה מותר ליעקב לקחת הצאן מדין עביד אינש דינא לנפשיה

ג). עוד דנו האחרונים (ראה באריכות בחשוקי חמד זבחים מד, ב) שאולי היה מותר ליעקב לקבל את הצאן מדין עביד אינש דינא

חידה שבועית:

מה מבאר רבינו מה התכוון לבן בדבריו שהוסיף ואמר ליעקב 'שְׂבָה עִמָּדִי'?

פתרונות יש לשלוח עד יום רביעי הקרוב לכתובת מייל: p0774702681@gmail.com

או לפקס: 077-4702681

על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון אור החיים והפרשה. 3. התשובה צריכה להיות מתוך דברי האור החיים 'הק' המובאים במאמר שבדין הגליון.

בין שולחי התשובות תערך הגרלה על הספר 'פניני אור החיים'.

ליקוט פניני חיים מתורתו של בעל האור החיים זצ"ל, ערוכים וסדורים לפי נושאים ועניינים, וכן פרקים מתולדותיו.

דבקים בתורת ה'אור החיים'

ליקוט נפלא מתורתו של רבינו האור החיים ז"ע
קטעים מותאמים לענייני של יום על פי סדר השנה
מעשיות כוחי והלימות רבינו אור החיים
מזוהות כמותר"ג במשנת רבינו
מדור שבחי חיים

מוקד הזמנות 1800-22-55-66

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

שבחי חיים

שבחים שנאמרו ע"י צדיקי הדורות על רבינו אור החיים
ובמעלת לימוד מתוך ספר האור החיים הק'

היינו אסירי תודה לה' ללא גבול, לא חשנו שאנו ישנים על ערמת קש על גבי הארץ, כי היה עמנו ר' אהרן וזילנער ואישיותו הקרינה על כלגה וכמו רחפנו בעולמות עליונים, הוא למדנו איך אפשר להתעלות ללמוד וללמד בגיא צלמות, פיו לא פסק מגרסא ש"ס ופוסקים היו שגורים על פיו, אך הוא מצא גם פנאי ללמדנו חומש עם פרוש האור החיים הקדוש.

(הפרדס שנה סא)

סגולה לשמירה מצרות

הגאון המופלא רבי חיים פאלאג'י זצ"ל בספרו "כף החיים" (סי' לא ס"ק נה) מאריך בחשיבות לימוד פירוש האלשיך הקדוש על התורה. הוא מצטט את דברי החיד"א ז"ל על כך ש"בצרות פולין נגלה (-האלשיך הק') לחכם אחד בהקיץ להצילו מתוך ההפכה על שהיה לומד תדיר דרשותיו". והוא מסיים וכותב:

"...ומעיין כיוצא נגלה אלי בחלום על ס' אור החיים להרה"ק מוהר"ח ו' עטר זיע"א!".

(כף החיים סי' לא ס"ק נה)

חיבתו של רבי חיים שמואלביץ זצ"ל למשנתו של רבנו

הרב הגאון ר' חיים שמואלביץ זצ"ל הרבה ללמוד ולעסוק בספר אור החיים, ובשיחות מוסר בישיבה היה מביא קטעים ומאמרים שלמים מספר אור החיים והיה מלבנו ומפרשו בטוב טעם.

וסיפר חתנו הרה"ג ר' יצחק אזרחי שליט"א מראשי ישיבת מיר, דחותנו היה מחבב מאד את דברי אור החיים הקדוש. וכן מנהגו היה לפקד את ציון רבנו אור החיים הקדוש כמה פעמים בשנה, וכשהיה אומר לפעמים פשט הכתוב לא כאור החיים הקדוש, היה גם כן נוסע לציון דרבנו לבקש מחילה מכבודו אם פגע בו חס ושלום.

וכן סיפר הרה"ח ר' יחיאל זילברברג נ"י שהיה נוכח בשבת קדש בקידושא רבה עם הגאון ר' חיים זצ"ל, ואמר פשט באחד מפסוקי הפרשה שלא כאור החיים, ומיד הוסיף למחר אלך לציונו הקדוש לבקש ממנו מחילה, ובודאי ימחל לי.

(פניני אור ששמע מפי המספרים הנ"ל)

לימוד אור החיים בימי צר ומצוק

גרנו בחרבה בתנאי חיים פרימיטיביים ביותר, ללא חלונות, ללא ריהוט, ללא גז ותאורה, לכל תפלה במנין צעדנו שני קילומטר, אך

הזוכים בספר "פניני אור החיים"

(במקום "באור החיים" - שחסר כרגע במלאי)

פרשת שופטים:

ה' יוסף טויו

מנתיבות.

תורתי אל תעזבו!

סיפר כ"ק האדמו"ר מסקווירא שליט"א: הגה"ח רבי נפתלי דייץ זצ"ל שהיה דומ"ץ דחסידי סקווירא, שהה פעם באודסה ונזדמן לפניו הספר "ראשון לציון" של רבינו. חשב רבי נפתלי לרכוש את הספר וכבר נטלו בידו, אך שוב התיישב בדעתו כי הוצאה זו תכביד על מצבו הכלכלי הדחוק בלאו הכי, והוא החזיר את הספר למוכרו ויצא את חנות.

כעבור זמן קצר הכהו לבבו על שמרגלית זו היתה בידו ונשמטה ממנו, והוא החליט לשוב אל מוכר הספרים ולקנות את ה"ראשון לציון" בכל סכום שיושת עליו. אלא שלצערו מושב ובא לקנות את הספר התברר לו כי הספר כבר נמכר למישהו אחר. עגמות נפשו גדולה היתה ומששב אצל רבנו, הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זי"ע סיפר לפניו את כל המעשה.

נענה הרה"ק מסקווירא ואמר בתמיהה רבתי: "מחזיקים ספר של האור החיים הקדוש ביד ומניחים אותו?" ("מ'האלט דעם ספר פון אור החיים און ד האנט, און מ'לאזט'עס אפ?"). (באור החיים)

לימוד ושינון בתורתו של האור החיים הק'

על מנת לעודד את הלימוד וההכנה בפירוש הקדוש יוצאין מבין 'אור באור החיים' במיזם שבועי של מבחן שבועי נושא פרסים שיערך בעזרת ה' מידי מוצש"ק בשעה 22:00 בקו טלפון ייחודי מבית פון קליק.

או איך משתתפים:

מחייגים במוצ"ש לקו הטלפון: 09-3750181
מקיימים את קוד החידון: 12972 ומצטרפים לחידון.

המשתתף שיגלה את הבקאות המרשימה ביותר יקבל ב"ה שי מיוחד.

שימו לב
החדש למסמך

חייגו: 073-2951871

להאזנה לשיעורי הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

מחברים לחיים

תורמים סטים ורואים ישועה

לפרטים: 02-8043333